

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Richardi Arsdekin Soc. Jesu Sac. Theol. Professoris Theologia Tripartita Universa

Complectens nunc Bibliothecam perfectam Viri Ecclesiastici, ordine
sequenti

Controversiae Heterodoxae Ac Scholasticae - Cum speciali Notitia rerum
Modernarum, & Chronologia totius Monarchiae Sacrae, & Saecularis,
Pontificum, Conciliorum &c. Haeresum omnium, ac Propositionum
damnatarum Mundi Sex Aetatum ...

Archdekin, Richard

Dilingae, 1687

Controversia 9. De Merito bonorum operum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38447

non determinando an illa sit velactus, vel habitus... quod mihi redditur notum propterea quod tunc, requirente quodam ut magis expresse declararetur fieri iustitiam per habitum infusum; responderunt deputati, satis hoc declarari voce *inhærentia*, quæ importat stabilitatem, & convenit habitibus, non actibus.

Dico tercio. Et si gratia habitualis diversa sit ab actu, non distinguitur tamen ab habitu charitatis. Est communior sententia Theologorum, contra plerisque Thomistas.

Probat, Quia nullum inter hæc reperitur sufficiens distinctionis indicium; nam quæcunque conveniunt gratiæ habituali, ea pæne omnia Scripturæ attribunt charitati; ut Joan. 4. v. 15. Qui manet in charitate, manet Deus in eo. Et Joan. 3. v. 1. Vide te qualem charitatem dedit nobis Deus, ut filii Dei nominemur & simus. Deum autem in nobis permanere, & constitui nos filios Dei, est formaliter effectus proprius gratiæ habitualis. Hinc Tridentinum *Sess. 6. cap. 7.* gratiam hanc cum Apostolo vocat charitatem, dum asserit, per Spiritum sanctum charitatem Dei diffundi in cordibus eorum qui iustificuntur. Consentire videtur S. Augustinus *Tract. 5. in Epist. 1. Joannis*, dum ait, charitatem esse quæ separat inter filios Dei, & inter filios perditionis.

Neque his obstat quod aliquando Concilia, dum mentionem faciunt de donis, gratiam & charitatem distinctè commemorant: quia per plures voces res eadem diverso modo indicatur; dicitur enim gratia prout importat amorem Dei erga hominem, qui hunc per donum iustitiæ reddit sibi amabilem: nominatur etiam charitas, prout efficit amorem quo Deus ab homine dignè diligitur.

Dico quarto. Gratia habitualis hominem per seita sanctificat, ut stare nequeat cum peccato mortali, etiam de potentia Dei absoluta. Ita docet Vasquez *Disp. 104.* Turrianus, Granatus, Sotus, Esparfa, alique communiter; Contra Scotum, Gabrielem, Occanum, aliosque Nominales, qui censent gratiam repugnare peccato non ex natura rei, sed ex sola Dei institutione: & contra Suarez qui statuit repugnantiam tantum naturalem, qualis est inter calorem & frigus, non verò absolutam.

Probat autem assertio ex verbis Tridentini *Sess. 6. cap. 7.* Justificationis unica causa formalis est iustitia Dei, non quæ ipse iustus est, sed qua nos iustos facit. Si est *causa unica*, hoc ipso est causa adæquata justificationis, ergo impossibile est animam cui gratia unita est non esse iustam, quia cause formali necessariò respondet effectus formalis; iusta autem non esset, aut Deo grata, si illi cum gratia simul inesset peccatum. Neque refert quod gratia & peccatum non opponantur ut forma & ejus privatio, aut ut duo actus formaliter contrarii, quia repugnant saltem ut duo actus oppositi consecutivè; si enim simul existerent, recte sequeretur, in Deo dari actus impossibiles, amorem scilicet & odium respectu ejusdem personæ, cui simul inesset gratia & peccatum.

CONTROVERSIA NONA

De Merito bonorum Operum.

Meritum in concreto dicitur, opus bonum, in obsequium alterius factum, ex se idoneum ad aliquid obtinendum per modum præmii. Differt ab

R. P. Arsdæk. Tom. I.

Impetratione, quod hæc moveat ad aliquid obtinendum per modum petitionis: & à *Satisfactione*, quod hæc sit quædam redditio æquivalens injuriæ. Dividitur meritum in condignum, quod habet æqualitatem cum præmio, & ex iustitia debetur, accedente saltem alterius promissione: & in meritum congruum, cui deest dicta æqualitas cum præmio, neque debetur illi ex iustitia, sed ex præmiantis liberalitate. Ut conditiones ad meritum requisitæ ex parte operantis, operis, ac præmiantis magis elucidentur.

Dico primò. Ad meritum de condigno ex parte operantis requiritur, primò, status viæ: testantur enim Scripturæ & Patres neminem posse mereri post hujus vitæ decursum: ita loquitur S. Hieron. in 1. ad Cor. cap. 6. Tempus sementis est præsens vita, cum transierit, operandi tempus aufertur. Secundò, necessarius est status gratiæ: ut colligitur ex Joan. cap. 15. Sicut palme non potest ferre fructum nisi manserit in vite, ita nec vos nisi in me manseritis, scilicet per fidem & charitatem. Et hinc est quod in Scripturis passim ut ad Colof. 3. vita æterna dicitur retributio hæreditatis; quia ejus meritum præsupponit jus & dignitatem filii per statum gratiæ, sine quo deest operi debitus valor ad hæreditatem obtinendum. Unde damnata est Baji hæc prop. 12. Pelagii sententia est, opus bonum citra gratiam adoptionis factum, non est regni cœlestis meritorium.

Dico secundò. Ex parte operis, requiritur ut sit actus liber, non tantum à coactione, sed etiam à necessitate. Damnata est enim propositio Jansenii huic opposita, quæ superius refutata est pag. 63. Secundò, ut sit supernaturalis, etiam in substantia, quod docet Suarez aliique communiter, contra Vasquez, Sotum, Valentiam. Quia meritum debet esse ejusdem ordinis cum præmio, cum illud tanquam semen præmium in se virtute contineat. Atqui merces vitæ æternæ consistens in clara Dei visione debet esse in substantia supernaturalis: ergo idem dicendum est de merito operis condigni ex quo merces illa procedit.

Quæres; An ut actus sit meritorius debeat esse à charitate elicitus aut imperatus, sic ut non sufficiat motum alterius virtutis inferioris?

Respondeo negativè; contra Theologos quosdam recentiores. Quia Scriptura sæpius aliis actibus, quàm charitas aut ab ea elicitis vitam æternam promittit, ut operibus misericordiæ *Matth. 5. Beati misericordes quoniam ipsi misericordiam consequentur.* Et de obedientia in observatione mandatorum dicitur *Matth. 19. Si vis ad vitam ingredi, serva mandata:* horum autem mandatorum multa pertinent ad iustitiam, & alias virtutes à charitate distinctas. Id denique evincit ratio; quia omnis actus virtutis infuse, verbi causâ, fidei, spei, aut timoris Domini, abstrahendo à charitate, est per se supernaturalis, laude ac præmio dignus, & in iusto meritum filii, sive hæredis regni cœlestis: ergo nihil illi actui deest quo minus sit præmio vitæ æternæ proportionatus.

Neque his repugnant verba Apostoli 1. ad Cor. 10. *Omnia gloria Dei facite:* non enim continent præceptum, sed tantum consilium, quo hortatur ad id quod est perfectius: vel certè indicat, quodlibet opus ex motivo virtutis profectum, ad Dei gloriâ conferre. Neque refragatur S. Augustinus in *enchiridio cap. 117. Regnat carnalis cupiditas ubi non est charitas:* accipit enim hic & alibi frequenter charitatem

R. 2

hæc

Arsdæk

Theologia

latè prout complectitur omnem virtutem infusam, quæ exercentur opera Deo accepta, quæ carnalem cupiditatem excludunt. Sæpè etiam Scripturæ ac Patres, dum ajunt opera nostra nihil prodesse ad vitam æternam sine charitate; vel agunt de charitate habituali conjuncta cum statu gratiæ; vel certè negant ea ad meritum valere quamdiu versamur in odio proximi, aut alia dispositione charitati positivè contraria.

Dico tertio: Ex parte præmiantis, requiritur divina promissio, ut opera justorum in actu secundo sint condignè meritoria vitæ æternæ, non verò ut ex parte sua sint isti præmio proportionata.

Prima pars probatur ex Tridentino *Seff. 6. cap. 16.* afferente vitam æternam esse proponendam justis tantquam mercedem, ex Dei promissione bonis ipsorum operibus & meritis reddendam. Promissionem quoque divinam ad meritum mercedis à Deo retribuendæ requirit S. Augustinus in Psalm. 83. Debitorem, ait, ipse se fecit, non accipiendò, sed promittendo. Hanc veritatem ratio confirmat; quia meritum condignum debet in actu secundo præmiantem ad mercedem reddendam obligare. Atqui nulla ratione potest homo suis operibus Deum obligare, nisi illis ultro præmium addixerit: quia aliunde competit Deo legitima potestas quodlibet obsequium absque mercede ab homine deprecandi, ratione scilicet suæ excellentiæ, & supremi in creaturas Domini. Et hinc defectu divinæ promissionis contingit bonis actibus animarum in Purgatorio nullum præmium respondere.

Patet secunda pars assertionis: Quia nisi ad meritum condignum independentè à divina promissione requireretur aliqua proportio operum ex parte sua prout ab homine justo, & à divina gratia proveniunt, sequeretur contritionem peccatoris etiam de condigno mereri gratiam justificationis, cum hanc peccatori contrito Dominus addixerit, quam tamen non nisi ut meritum congruum obtinet.

Ex his colligitur, suppositâ promissione, Deum per meritum condignum obligari ex justitia latè dicta reddere vitam æternam homini in gratia decedenti. Quia etsi opera creaturæ, cum sint aliunde debita, non possint ex stricta justitia Deum ad mercedem obligare: tamen ex propriâ veracitate ac fidelitate adstringitur ut dictis facta conformet, quæ sunt virtutes justitiæ annexæ, quibus Deus ad præstandum promissam mercedem potius sibi, quam creaturæ obligatur.

Dico quartò: Ad meritum etiam congruum requiritur ut sit actus liber, honestus, in statu vitæ, ac supernaturalis saltem in ordine ad præmium supernaturale. Quorum ratio patet ex dictis de merito condigno. Non est necessaria ad meritum congruum divina promissio, quia sufficit actum habere bonitatem aliquam proportionatam, cujus intuitu possit Deus beneficium aliquod homini conferre, non ex justitia aut fidelitate, sed ex quadam decencia munificentiæ divinæ. Hinc solum illud meritum de congruo habet infallibilem connexionem cum retributione mercedis, cui de facto adjuncta est divina promissio. Denique ad meritum congruum non exigitur status gratiæ; contritio enim peccatoris meretur de congruo gratiam justificationis.

Dico quintò: Sola opera justorum merentur de condigno vitam æternam, & per consequens augmentum gratiæ habitualis.

Quia Tridentinum vitæ æternæ præmium attribuit

tantum meritis justorum *Seff. 6. can. 32.* Si quis dixerit justificationem bonis operibus, non verè mereri augmentum gratiæ, anathema sit: & idem asserit de vita æterna, quæ respondet gratiæ habituali. De homine verò nondum justo docet *Seff. 6. cap. 8.* idè nos gratiis justificari, quia nihil eorum quæ justificationem præcedunt, sive fides, sive opera, ipsam justificationis gratiam promeretur. Quod ulterius quoad merita justorum comprobari potest ex eo, quod bonis justorum operibus nulla desit ex conditionibus supra requisitis ad rationem meriti condigni respectu augmenti gratiæ, & gloriæ illi annexæ.

Ex his ulterius advertè primò, Neminem sibi posse mereri, ne quidem de congruo, primam gratiam actualem: quia ipsa gratia est principium meriti, sine qua nihil potest fieri quod ad vitam æternam concludat.

Secundò, Neminem posse mereri primam gratiam habituales de condigno: quia ipse status gratiæ est principium dignificativum, quod requiritur ut meritum sit condignum gratiæ obtinendæ. Eam tamen potest homo extra statum gratiæ mereri de congruo, uti patet in contritione peccatoris.

Tertio, non potest homo etiam justus merito sive condigno sive congruo infallibiliter obtinere sibi, aut alteri donum perseverantiæ, aut reparationem post lapsum, aut aliquam gratiam actualem, aut aliud beneficium à gratia sanctificante, & gloria distinctum. Quia de illis, per merita nostra certò obtinendis, nulla extat Dei promissio aut revelatio; imò potius Scripturæ ad Philip. 2. *moment, ut cum metu & tremore salutem operemur*, ne scilicet à justitia aut perseverantia excidamus. Potest tamen homo illa imperitate merito congruo non habente infallibilem connexionem cum isto præmio. Admittit enim S. Thomas 1. 2. *Quæst. 114. art. 9.* illa posse ferventi oratione à Deo obtineri. Et S. Augustinus lib. de dono perseverantiæ *cap. 6.* docet hominem posse hoc donum suppliciter emereri. Quando verò ibidem *cap. 13.* asserit, & inchoandi, & usque ad finem perseverandi gratiam Dei non secundum merita nostra dari, solum excludit meritum condignum, vel quod ex solis naturæ viribus procedit.

(De merito bonorum operum controversia cum Hæreticis modernis vide supra tract. 2. cap. 2. §. 15.)

CONTROVERSIA DECIMA.

De Ecclesia, Pontifice, Concilio.

AD hunc locum revocanda sunt quæ superius in *sine parte 1. pag. 37.* controversiis polemiciè adjunximus, de Ecclesiæ potestate, & infallibilitate: De autoritate Romani Pontificis, & quomodo ea sit supra Concilia generalia & sine his possit absque erroris periculo definire controversias fidei & morum, & facti quæstiones; declarare etiam verum sensum Scripturæ sacræ; judicare de sensu libri Catholico, aut Hæretico, de reliqua denique potestate Pontificum, & Conciliorum varias horum temporum quæstiones in particulari decidimus, ex quibus, in controversiis quæ horum in Ecclesia auctoritatem concernunt doctrina sana, à damnatis erroribus facile discernitur.

Hac autem auctoritate stabilitâ, facilis sit progressus ad bre-